

(1)

ግብጽ አረብ ሪፐብሊክ ጁማዳ ለ ኡላ 13/1445 ሂ.
አውቃፍ ሚንስቴር ዲሴምበር 17/2021 ግ.

የቅዱስ ቁርአን ቋንቋና ማንነትን ጠብቆ ማቆየት

ምስጋና ሁሉ በተከበረው መጽሐፉ

قَتَابَ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

ለአለው ለዓለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። የአንቀጹዋ ትርጉም፡

(አንቀጾቹ የተብራሩ የኾነ መጽሐፍ ነው። ዐረብኛ ቁርአን ሲኾን ለሚያውቁ ሕዝቦች (የተብራሩ) ነው።)

አጋር የሌለው ብቸኛ አላህ እንጅ የሚገዙት አምላክ እንደሌለ እመስክራለሁ። ሰይዳችንና ነብያችን ሙሐመድ የእሱ ባሪያና መልእክተኛ በመሆናቸውም እመስክራለሁ። ጌታዬ ሆይ! የምህረት እዝነትህን፣ ሰላምህንና በረከትህን በርሳቸው፣ በቤተሰቦቻቸው፣ በባልደረቦቻቸውና እስከ እለተ ቁያማ ድረስ በመልካሙ መንገድ ለተከተሏቸው አውርድ።

ከዚህም በመቀጠል

ቋንቋ ፍችንና ባህልን ያዘለ ቁስ ነው። እንደሁም ማንነትን ለመቅረጽ አንዱና ዋነኛው መዋቅር ነው። የግልሰቦችን ማንነት በመገንባትም ሰፊ አስታጽኦ አለው። ሁለት ቋንቋዎችን መናገር የሚችል ሰው ሁለት ባህሎችን እንደሁም ሦስት ቋንቋዎችን የሚናገር ሰው ሦስት ባህሎችን

(2)

ያካተተ ይሆናል። እሱም በርካታ አእምሮዎች ያመረቷቸውን እውቀቶች መቅሰም ይችላል። ይሁንና የአንድ ሰው የአፍ መፍቻ ቋንቋው የግል ማንነቱን በመገንባት ዘርፍ ዋነኛው መሰረት እንደሆነ ይታመናል። የአፍ መፍቻ ቋንቋውን ምስጢር መገንዘብ የማይችል ሰው የወገኖችን ባህል ውስጣዊ ምንነትን ማወቅ አይችልም። እንዲሁም በግልፃዊ መንገዶችም የመጓዝ ብቃት አይኖረውም።

የአረብኛ ቋንቋ ከሌሎች ቋንቋዎች እጅግ በጣም የተለየ ነው። የአረብኛ ቋንቋ የተከበረው ቁርአንና የነብያዊ ፈለጎች ቋንቋ መሆኑ ይታወቃል። ይህ ቋንቋ በአቀፈው ዝርዝር እንዲሁም በቋንቋዊ ምስጢሮቹና በርቱእ ገጽታዎቹ የነብያቸን (ሶ.ዐ.ወ.) ታላቅ ታምራት ነው። አላህ (ሱ.ወ.) እንዲህ ይላል፡

{إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

(እኛ (ፍቺን) ታውቁ ዘንድ ዐረብኛ ቁርአን ሲሆን በእርግጥ አወረድነው።) እንዲሁም እንዲህ ይላል፡

{وَكَانَ لَكَ أَلْفُ مِائَةٍ أَوْ نَحْوَهُ مِنْ رَبِّكَ لَوْلَا فَطَرْنَا الْبَشَرَ لَاحْشَرُ فِيهَا شَيْءٌ وَالْإِنشَاءُ لَشَاءٌ وَأَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

(እንደዚሁም ዐረብኛ ቁርአን ኾኖ አወረድነው።) እንዲሁም እንዲህ ይላል፡

{قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ}

(መዛባት የሌለበት ዐረብኛ ቁርአን ሲኾን (አብራራነው)። ሊጠነቀቁ ይከጀላልና።) አሁንም እንዲህ ይላል፡

{وَكَانَ لَكَ أَلْفُ مِائَةٍ أَوْ نَحْوَهُ مِنْ رَبِّكَ لَوْلَا فَطَرْنَا الْبَشَرَ لَاحْشَرُ فِيهَا شَيْءٌ وَالْإِنشَاءُ لَشَاءٌ وَأَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

{الْجَمْعُ لَا رَبِّبَ فِيهِ}

(እንደዚሁም የከተሞች እናት የኾነችውን (የመካን ሰዎች) በአካባቢዋ ያሉትንም ልታስፈራራ የመሰብሰቢያውንም ቀን በእርሱ ጥርጣሬ የሌለበት

(3)

ሲኾን ልታስጠነቅቅ ዐረብኛ የኾነን ቁርአን ወደ አንተ አወረድን።) በሌላም አንቀጽ እንድህ ይላል፡

{ **يَلِسَانَ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ** }

(ግልጽ በኾነ ዐረብኛ ቋንቋ።) አሁንም እንድህ ይላል፡

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقُدُونَ.

(ክብራችሁ በውስጡ ያለበትን መጽሐፍ ወደእናንተ በእርግጥ አወረድን። አታውቁምን)። አላህ (ሱ.ወ.) ከአረባዊ ልሳንና ከአእምሮ መካከል ያለውን ግንኙነት እንድህ በማለት ገልጿዋል፡

إِنَّمَا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقُدُونَ.

(እኛ (ፍቺን) ታውቁ ዘንድ ዐረብኛ ቁርአን ሲሆን በእርግጥ አወረድነው።) እነዚህንና መሰሎች አንቀጾችን ጠለቅ ብለው የተመራመሩ ሙስሊሞች ቅዱስ ቁርአን ጋር ያላቸውን መስተጋብር በማስፋትና የግል አእምሯቸውን በማሰራት ማንም ሊከደው የማይችል ስልጣኔ አዋቅረዋል፡ ፡ ታላቁ አላህ (ሱ.ወ.) ከአረብኛ ቋንቋና ወደእውቀት ከመገፋፋት መካከል ያለውን ግንኙነት እንድህ በማለት ገልጾታል፡

{ كِتَابٍ فَصَّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ }

(አንቀጾቹ የተብራሩ የኾነ መጽሐፍ ነው። ዐረብኛ ቁርአን ሲኾን ለሚያውቁ ሕዝቦች (የተብራራ) ነው።) በዚህም አላህ (ሱ.ወ.) የሰው ልጅ እውቀትን እንዲያካብትና በእውቀቱም ተደገፎ ፈሪህ አላህነትን እውን እንዲያደርግ ገፋፍቷል። እንድሁም እንድህ ይላል፡

(4)

{ وَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ * قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ }.

(በዚህም ቁርአን ውስጥ ለሰዎች ይገሠዱ ዘንድ ከየምሳሌው ሁሉ በእርግጥ አብራራን። መዛባት የሌለበት ዐረብኛ ቁርአን ሲኾን (አብራራነው)። ሊጠነቀቁ ይከጀላልና።) እኛ ሙስሊሞች ሃይማኖታችንን በትክክል ለመገንዘብ ህግጋቶችን ከፈጣሪያችን (ዐ.ወ.) መጽሐፍና ከነብያቶችን (ሶ.ዐ.ወ.) ፈለጎች በተገቢው መለኩ ለማመንጨት የአረብኛ ቋንቋን ጠለቅ ብለን ማወቅ የሚያስፈልገን መሆኑን ማነም ሊከደው ከቶ አይችልም። ምክንያቱም የሃማኖት ህጎች ቁልፍ ቋንቋ ነውና። አብደላህ ኢብን ዓባስ የተባሉት የነብዩ ባልደረባ እንድህ ይላሉ፡

{ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ }

«(ሰማያትንና ምድርን ፈጣሪ) የሚለውን የቅዱስ ቁርአን ዐረፍተ ነገር በትክክል የተረዳሁት ሁለት ዘላን አረቦች በአንድ የውሃ ጉድጓድ ይገባኛል ሲከራከሩ እኔ ነኝ የፈጠረኳት አይደለም እኔ ነኝ የፈጠርኳት ሲሉ በመስማቴ ነው።» ይህን ማለትም መጀመሪያ ያስገኘኋት ለማለት ነው።

አንዳንድ የመሰረት እምነትና የህግ ባለሞያዎች በእስልምና እምነት የህግ ተመራማሪነት ተጋድሎ ቅደመ መስፈርት የአረብኛ ቋንቋንና ሰዋሰው ምስጢሩን በሚገባ ማወቅ ነው የሚል አቋም ወስደዋል። ሃፊዝ ኢብራሂም የተሰኘው ግብጻዊ ደራሲ ስለአረብኛ ቋንቋ ሲያብራራ እንድህ ይላል፡

- የአላህን መጽሐፍ ቃሉንና ይዘቱን በልቤ ያዝኩኝ
- በሱ ባሉ አንቀጾችና ተግሳጾች ምንም አልተጨነቅሁም።
- ዛሬ አንደን ቁስ በማወደስ እንዴት እጨነቃለሁ
- እንድሁም የተፈለሰፉ ነገሮችን ስሞች በማቀነባር።
- እኔ በከርሱ ሉሎች የታጨቁበት ባሕር ነኝ
- ስለአሉኝ ዛጎሎች ሰጣሚን ጠይቀዋልን

(5)

እንድሁም የአረበኛን ቋንቋና ምስጢሩን አለማወቅ፣ የንባቡን ጥልቅ ፍችና አላማውን አለመገንዘብ አንድሁም ውስጣዊ ፍቼንና ምስጢሩን ያለማወቅና በውጫዊ ገጽታው ብቻ መመራት ከፍተኛ አደጋ ላይ የሚጥል መሆኑን ማንም ሊክደው አይችልም።

በዚህ መልኩ የሚመራ ሰው በስህተት የሰው ልጅ ደም ማፍሰስን የተፈቀደ ተግባር እስከማድረግ ሊደርስ አንድሚችልም ይገመታል። በመሆኑም ቅዱስ ቁርኣንና ነብያዊ ፈለጎችን በተገቢው መልኩ መገንዘብ ከምእምናን ግዴታዎች አንዱ ነው። ይህን ግዴታ ለመወጣት ደግሞ የአረበኛ ቋንቋን ጠለቅ ብሎ ማወቅን ግድ ይላል። ግድ የሆነን ተግባር ለመፈጸም ግድ የሚልን ነገር ማሟላት ከግዴታዎች አንዱ ነው።

(ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ዑመር ኢብን አልኸጣብ እንድህ ይሉ ነበር፡ «የአረበኛ ቋንቋን ተማሩ እሱ ከሃማኖታችሁ ይካተታልና»። እርሳቸው ከአለታት አንድ ቀን ኢላማን በሚማሩና በብዛት በሚሰቱ ሰዎች አጠገብ አለፉና ወቀሳ ሰነዘሩ። አነሱም እኛ «የተማረ ሰዎች ነን» አሉ። እርሳቸውም እንድህ አሉ፡ «የልሳናችሁ ስህተት ከኢላማችሁ ስህተት ይበልጥ ያስቀይማል»።

አብደል መሊክ ኢብን መርዋን የተባሉት ከሊፋ እንድህ ይሉ ነበር «ልሳናችሁን አስተካክሉ። አንድ ሰው ችግር ይደርስበትና የጭነት ከብት ወይም መጎናጸፊያ ሊዋስ ይችላል። ነገር ግን ልሳን ሊዋስ ከቶ አይችልም፡ ፡ የአንድ ሰው ውበቱ አንደበተ ርቱእነቱ ነው»።

ምስጋና ሁሉ ለአለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። የእዝነት መሀረትና ሰላም የነብያትና የመልክተኞች መደምደሚያ በሆኑት በሰይዳችን ሙሐመድ (ሶ.ዐ.ወ.) በቤተሰቦቻቸውና በመላ ባልደረቦቻቸው ይውረድ።

(6)

የቅዱስ ቁርኣን ቋንቋ የሙስሊሙን ህብረተሰብ ቅርስ ያካተተና ጠብቆ ያቆየ፣ በታሪክ ዘመናት የምርምርና የባህል መዋቅሮችን ያቀፈ አንድሁም ለህብረተሰቡ አስተሳሰብ ዘላቂነትና ዘላለማዊነት ዋስትና መሆኑ አይዘነጋም። የአንድ ህዝብ ህልውና ከቋንቋው መኖር ጋር የተሳሰረ መሆኑም አይዘነጋም።

ቋንቋቸው ከዚህች ዓለም የተሰወረ ህዝቦች ሁሉ ከመድረ ገጽ ተወግደዋል ወይም በሌላው ማህበረሰብ ስልጣኔ ተውጠዋል። ከዚህም አንጻር ለቋንቋ ትኩረት መስጠት ማንነትን ለማስከበር ከሚሰጡ ትኩረቶች አንደኛው ነው። ቋንቋ ለአንድነት መጠናከር፣ ለአለማዊ ህደትና ለአስተሳሰብ መጣጣም ዋና መግለጫ ነው። እንዲሁም ቋንቋ ለማንኛውም ህዝብና ባህል አብይ የባህል ማህደር ነው።

እኛ በአሁኑ ወቅት ማንነታችንን በሌላው ማህበረሰብ ማንነት እንደዋጥ ለማድረግ የሚደረገውን ሙከራ ለመቋቋም ንቃትና ጠንካራ ተቃውሞ፣ ጠራርጎ ለመውሰድ የሚሞክረውን አደገኛ ሞገድ ለመቋቋም የስልጣኔ እቅዳችንን ማጠናከር እጅጉን ያስፈልገናል። ይህም የማንነታችን ቁልፍ የሆነውን የቅዱስ ቁርኣንን ቋንቋ በማክበርና ለሱም ትኩረት በመስጠት፣ እሱን በማክበር፣ በሱ በመኩራትና እሱን ማገልገል ሃይማኖትንና ሀገርን እንደማገልገል መሆኑን በመገንዘብ ነው።

ጌታችን ሁይ! ግብጽንና ሌሎችንም የዓለም ሀገራት ከመጥፎ ነገር ሁሉ ጠብቅልን። አሚን።